

ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΤΩΝ ΑΛΛΟΦΥΛΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ

ΤΟΥ ΦΡΑΣΙΚΛΕΟΥΣ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΩΝ.

Ἐπιλεξαμένω μοι, ὦ Ἀλέξανδρε, τὰ τοῦ Φρασικλέους βιβλία ἐκεῖνο πάλιν ἐπῆλθε καὶ διενθυμεῖσθαι καὶ λέγειν ὡς ἄρα χαλεπὸν τῶν ἀλλοφύλων Ἑλληνιστῶν καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐπιφανεστάτοις τὸν Ἕλληνα λόγον προσηκόντως μεταχειρίσασθαι. Ὅπερ καὶ ἐν Σμύρνη ποτὲ τῷ παρὰ Γάλλοις τὰ πρῶτα ἐπὶ Ἑλληνικῇ παιδείᾳ φέροντι Δαυῖδ ἐπεδείξαμεν ἐπ' αὐτῶν τῶν θρυλλουμένων παρὰ τοῖς ἐν Εὐρώπῃ φιλολόγοις Στεφάνου τε τοῦ Ἐρρίκου καὶ Οὐολφίου καὶ Χαρτηρίου συνταγμάτων. Ὅτε δὴ καὶ ἐπείσαμεν τὸν ἄνδρα συνομολογῆσαι, ὅτι ἀναγκαῖον τὸν ἐφιέμενον γνησίως τὴν Ἑλλάδα φωνὴν προΐεσθαι καὶ γράφειν ἐκ παιδὸς ἐν Ἑλλήσιν ἐντεθράφθαι, καὶ ἐμμελῶς ἠσκῆσθαι τὴν ἀκοὴν, καὶ πόρρω τῆς ὀθνείας ἕξεως ταῖς συγγραφαῖς ἐγγεγυμνάσθαι. Ὅτι δὲ οὐκ ἐκ περιουσίας τηλικούτων ἀνδρῶν κατηγορῶ αὐτόν σοι ἐπάγομαι μάρτυρα τὸν ἡμέτερον ποιητὴν τε ἅμα καὶ συγγραφέα. Θαυμαστὸν γὰρ ὅσον κατορθῶν περὶ τὸ ἐλληνίζειν, ἐν οἷς μάλιστα

καταλογάδην γράφει, ταῖς αὐταῖς τοῖς ἄλλοις Ἑλληνισταῖς ἐμ-
πέπτωκεν ἀμαρτίαις. Καίτοι τὸ μὲν ἐλάχιστα ἀμαρτεῖν, ἢ
φασὶ, τεχνίτου· καὶ τοιοῦτος ἡμῖν εἰκότως φαίνοιτο ἂν ὁ καλὸς
κάγαθός Φρασικλῆς· σὺ δέ μοι σκόπει τῆς ἀποτυχίας ταυτησὶ
τὴν αἰτίαν, ἵν' ἔχῃς καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῶν παραπλησίων ὀρθῶς γι-
γνώσκειν καὶ ἀποφαίνεσθαι. Εἰκὸς γοῦν περὶ τούτων ἀπάντων
ἀμφιλαφῶς ἐσκέφθαι τὸν μὴ ἀλογίστως τῆς τοῦ γράφειν ἀπτό-
μενον τέχνης· τῷ δέ γε τῆς ἐν τούτοις ἀκριβείας ὀλιγορῆσαντι
εἰς πολλὴν ἄλλην τε καὶ πλάνην λόγων ἐκτραπέσθαι συμβήσεται,
καὶ θαυμάζειν μὲν τὰ ψεκτέα, μιμῆσθαι δὲ τὰ μὴ καλῶς
ἔχοντα. Πᾶσαν μὲν οὖν ῥῆσιν ἀκριβολογεῖσθαι ἐν τοῖς βιβλίοις
οὔτε σχολή μοι, καὶ ἄλλως περιττὸν ἂν εἴη πρὸς τὴν πρόθεσιν·
ἀρκέσει δέ μοι, ὀλίγα ἐπισημηναμένω παραδείγματα ἐκ τῆς περὶ
Λυσίου ἐπιδείξεως, ὑπομνήσαι σε, ὧν ἄλλοτε ἀκήκοας περὶ τῆς
ὑποθέσεως ταυτησὶ πρὸς ἐμοῦ λεγομένων.

Αὐτίκα (σελ. 3, στίχ. 10) τὸ « οὔτε συκοφαντίαις περιέ-
πιπτε ποτε » ἡμάρτηται· ἦτοι γάρ ται γραπτέον « περιέπεσε, »
ἢ τὸ « ποτέ » ἐξαλειπτέον. Τὸ γὰρ ποτέ, ἢ μὲν τοῦ μακροῦ
μύριον χρόνου τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐπιδεχόμενον, συμφέ-
ροιο ἂν ἐνεστῶτι καὶ παρατατικῷ χρόνῳ· ἐνταῦθα δὲ διὰ τὴν
ἄρνησιν ἀντὶ τοῦ καθάπαξ λαμβανόμενον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν
παράτασιν δέξαιτο χρόνου. Καὶ εἰκότως θαυμάσαι τις ἂν πῶς
δήποτε ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ τῆς παραπλησίας τοῦ Πλουτάρχου
ῥήσεως (βλ. σελ. 9, στίχ. 4) « ὅτι προεχειρίσθη ποτέ » καλῶς
αἰσθόμενος τῆς τοῦ ποτέ δυνάμεως (ὡς ἐξ ὧν περαίνει τὸν λό-
γον καταμαθεῖν ἔστι), τῇ τοιαύτῃ ἔλαθεν ἐμπεσὼν ἀτοπία. Ὁ
δέ φησι (στίχ. 17) « ἄξιον μνησθῆναι » εἶποι ἂν Ἕλληνα ἀνὴρ
μνείας ἢ λόγου ἄξιον· φαίη μὲν γὰρ ἂν τις « ἄξιον μνησθῆναι
τῶν ἐπῶν, » οὐχὶ δὲ καὶ « τοῦτο ἄξιόν ἐστι μνησθῆναι »· ἀλλ' ἦτοι

ἔρει « ἄξιον μνημονευθῆναι » ἢ ὀρθότερον, ἄξιον λόγου ἢ μνείας · ὀρθότερον δὲ εἶπον · τὰ γὰρ τοι ἄξιον μνημονευθῆναι, ῥηθῆναι λατινικώτερον ἤχοῦσι, κατὰ τὰ dignum me moratu ἢ dictu χαλκεύομενα. Ἑλληνιστὶ δὲ λέγομεν ἄξιον ἢ δίκαιον εἰπεῖν κ. τ. λ. Ὁ δὲ συγγραφεὺς, τοῦτο μὲν ὑπὸ τῆς ἐν τῇ λατινίδι φωνῇ ἕξεως παρενεχθεὶς, τοῦτο δὲ τῆς ἀκριβοῦς σημασίας τοῦ μνησθῆναι διαμαρτῶν, οὕτως ἐξήνεγκε τὸν λόγον. Αὐτόθι πάλιν (στίχ. 19) ἀντὶ τοῦ « Ἀθηναίων ἀποικίαν ἐκπεμψάντων » εἰπεῖν ὤφειλεν ἐκπεμπόντων · ἐκείνων γὰρ στείλλόντων, οὐχὶ δὲ στείλάντων ἤδη τὴν ἀποικίαν ὄχετο καὶ αὐτὸς εἰς Σύβαριν · πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοῖς ἀποικιζομένοις συνέπλευσεν; Ἔτερον δὲ περὶ χρόνον αὐθις ἀμάρτημα ἐν τῷ (σελ. 4, στ. 17) « ἤρξατο συγγράψαι » · ὤφειλε γὰρ πάλιν εἰπεῖν συγγράφειν. Φαίης μὲν γὰρ ἔδοξεν αὐτῷ συγγράψαι καὶ προείλετο συγγράψαι, κ. τ. λ., οὐ μὴν δὲ καὶ ἤρξατο συγγράψαι · ἐν γὰρ τῷ ἤρξατο ἔμφασίς ἐστιν ἐφεπομένης ἐξ ἀνάγκης διαρκείας ὀποσησοῦν, ἢ ῥηματικὸν ὅμοιον ἐφέλκεται χρόνον. Τοῦ δὲ (αὐτόθ. στίχ. 21) « ἐξ ὧν παρειλήφαμεν τῶν μνημείων αὐτοῦ » ἐξαλειπτέον τὸ ἄρθρον τῶν · κἂν γὰρ λέγη τις ἐκ τῶν λόγων ὧν παρειλήφαμεν, οὐ μέντοι παρὰ τοῦτό γε ἔρει · Ἐξ ὧν παρειλήφαμεν τῶν λόγων. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ τὸ μνημείων ἐνταῦθα οὐδαμῶς κυριολεκτηῖται ἀντὶ τοῦ σωζομένων ἢ περισωθέντων ἐς ἡμᾶς λόγων ἢ συγγραμμάτων · καὶ ἔοικεν ἄρα ὁ συγγραφεὺς ἡμῖν τὸ περιπολούμενον ἴσως κατὰ τὴν διάνοιαν τὴν αὐτοῦ λατινικὸν, ex monumentis ejus, quae accērimus, ἑλληνιστὶ ἐξενεγκεῖν ἐπὶ λέξεως · περὶ ὃ τὰ πλεῖστα σφάλλεσθαι συμβαίνει τοῖς ἀλλοφύλοις Ἑλληνισταῖς. Ὅθεν εἴ ποτε ἐντύχοις Ἑλληνιστοῦ ἀσαφεῖ καὶ καταπεπλεγμένη ῥήσει, οὐκ ἂν ἄλλως τῆς διανοίας τῆς κατ' αὐτὴν ἐγκρατῆς γένοιο, εἰ μὴ πρότερον λατινιστὶ ἐπὶ λέξεως τὴν

φράσιν ἐρμηνεύσαις. Τὸ δὲ (σελ. 5, στ. 10) « οὐτ' εἰκὸς τοσοῦτω γε χρόνῳ ὕστερον κατηγορῆσαι τῶν τετρακοσίων τινὸς » γραπτέον « οὐτ' εἰκὸς... κατηγορηθῆναι τῶν τετρακοσίων τινά » ἄλλως γὰρ ἂν συγγέοιτο τὸ Λυσίου πρόσωπον τῷ λείποντι ἐντεῦθεν ἐκ πρώτου, καθά φασιν οἱ γραμματικοὶ, τοῦ ῥήματος ὑποκειμένῳ· ἐκτὸς εἰ μὴ προέλοιτο ὁ γράψας συμπληροῦν οὕτως· « οὐτ' εἰκὸς ΤΙΝΑ κατηγορῆσαι τινος, » ὃ τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ πάντῃ ἀπροσδιόνυσον. Ἐν δὲ τῇ ὑποκειμένῃ σημειώσει (στίχ. 12) ἀντὶ τοῦ ἐν τοσοῦτω λέγοις ἂν ἐν τούτῳ ἢ ἐν τούτοις. Ἐν δὲ (σελ. 6, στ. 17) τὸ « φανείη ἂν ἡμῖν παριστάμενος » ὀρθότερον εἶχεν ἂν εἰ ἐγράφετο· Φανείη ἂν ἡμῖν παραστάς ἢ παρελθών. Ὁ δὲ παρακατιῶν (στ. 24) λέγει, « ἦν εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτοῖς εἰ μὴ διὰ Πausανίου » ὅπως ἡμάρτηται· βουλόμενος γὰρ εἰπεῖν ὅτι « διὰ Πausανίου εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτοῖς τὴν τιμωρίαν » ὥφειλε διὰ τὴν τοῦ εἰ μὴ προσθήκην προθεῖναι τὴν ἄρνησιν· καὶ ἔρρωτο ἂν τὸ χωρίον οὕτως· « ἦν ΟΥΚ εἰκὸς ἦν γενέσθαι αὐτοῖς ΕΙ ΜΗ διὰ Πausανίου ». Τὸ δὲ (σελ. 7, στ. 5) ὅπου ἡ ἀνταποδοτέον διὰ τοῦ πῶς οὐκ ἂν τις, ἢ μεταρρυθμιστέον οὕτως τὴν ῥῆσιν « ἀδελφοῦ γὰρ ἀμωσγέπως (;) θανάτῳ ζημιωθέντος, τίς οὐκ ἂν ὀρμηθεῖη αὐτὸς τιμωρῆσασθαι τοὺς ὑβρικότας; » Πάλιν (αὐτ. στ. 11 καὶ σημ. Β, στ. 6) τὰ ἡμᾶς καὶ τινα παρέλκει, ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ἰδιώματος παρεισφρήσαντα. Ἀντὶ δὲ τοῦ (σημ. Β, στ. 3) « εἰάν τις ἐπισκέψηται » εἴποις ἂν κομψότερον « εἰ ἐπισκέψαιο »· χαίρουσι γὰρ τοὶ Ἕλληνες (οἷς παρηκολούθησαν καὶ Ῥωμαίων οἱ λογιώτατοι) ἐπὶ τῶν τοιούτων τῷ δευτέρῳ χρώμενοι προσώπῳ. Σελ. δὲ 8, στ. 19, τὸ « οὐτ' ἂν τὴν ἄλλην ἀρετὴν τις τὴν Λυσίου ποθοίη » κατὰ τὸ λατινικὸν neque desideraret aliquis ὁ συγγραφεὺς ἡμῖν ἐτεκμήνατο· ἦν δ' ἂν ἴσως ἄμεινον « οὐδὲ τῆς ἄλλης ἀρετῆς τῆς Λυσίου εἶη ἂν ἐνδεής

(ἀπολείπειτο ἄν) ὁ λόγος. » Ἡ δὲ (αὐτ. στ. 20) ῥῆσις σύμπασα ἀπὸ τοῦ « πρὸς δὲ τούτοις » μέχρι τοῦ « ἐστρατεύσατο Ἀνδοκίδης » πολὺ ἔχει τὸ τραχὺ καὶ ἀκανθῶδες, καὶ τῆς συνήθους ἄλλως τῷ συγγραφεῖ σαφηνείας ὅλοις ἀπολείπεται παρασάγγαις· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ (σελ. 9, στ. 7) « τοῦ κατ' Ἀνδοκίδου λόγου ἐπὶ ἐκβολὴν τοιῶδέ τινι τρόπῳ στέλλονται » κακοζήλως εἴρηται κατὰ τῶν ἐγχειρούντων νόθον ἐξελέγξαι τὸν μνημονευθέντα λόγον. Τὸ δὲ (αὐτ. στίχ. 29) « ἑορτασάντων Ἐλευσίνοι » γραπτέον ἦν ἑορταζόντων· οὐ γὰρ δήπου κατόπιν ἑορτῆς, τὸ δὴ λεγόμενον, ὁ λόγος ἐκεῖνος εἴρηται, ἀλλὰ μεταξὺ ἀγόντων Ἀθηναίων τὴν ἑορτὴν ἐν Ἐλευσίνοι τῆς Ἀττικῆς. Σελ. δὲ 10, στ. 9, ἀντὶ τοῦ « οὐκ ἂν ἠδυνήθη ὁ ῥήτωρ εἰπεῖν » ῥητέον μᾶλλον οὐκ ἂν εἶπεν· περιττὸν γὰρ τὸ ἠδυνήθη διὰ τὸν ἂν σύνδεσμον. Καὶ στ. 11 ἀντὶ τοῦ ἱκανὴν βέλτιον τὸ ἀξιόχρεων ἢ τι ὅμοιον· ἔχει μὲν γὰρ ὁ δεῖνα ἱκανὰ (δηλ. χρήματα) λέγομεν· οὐ μὴν δὲ καὶ οὗτός ἐστιν ἱκανός, ἀλλὰ συμπληροῦντες οἷον ἱκανός τὰ δέοντα γνῶναι, ἢ ἱκανός πρὸς ἀπόδειξιν. Σελ. δὲ 11, στ. 17, τὰ « εἰ καὶ σαθροῖς ἡμᾶς στοιχείοις ταῦτα Πλούταρχος ἐδίδαξε » κατὰ τοῦ σκοτεινοῦ χωρίου (ἐν Λυσ. βίῳ) λεγόμενα (ὅθεν ἀμέλει εἰκάσαι ἂν τις τὸν ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος λόγον ὑπὸ Λυσίου συντεθεῖσθαι) τῆς λατινικῆς ὅζει ῥήσεως *quanquam haec infirmis indiciis (ἢ monumentis) nos Plutarchus docuit*. Τὸ δὲ μικρὸν ὕστερον (στ. 20) « φιλεῖ γενέσθαι » χωλαίνει· ὄφειλε γὰρ πάλιν κατ' ἐνεστῶτα τετάχθαι τὸ ἀπαρέμφατον. Καθάπερ γὰρ οὐκ ἂν λέγοις συμβαίνει γενέσθαι, ἀλλὰ συνέβη γενέσθαι, οὕτω καὶ τὸ φιλεῖ ἀναγκαίως ἀπαιτεῖ χρόνου παράτασιν· διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἴωθε, ἐνεστῶτος ἔμφασιν ἔχον, ὁμοίῳ πέφυκε συμφέρεσθαι χρόνῳ κατ' ἀπαρέμφατον. Σφάλλονται γοῦν ἅπαντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οἱ ἐν ἀλλοφύλοις

Ἑλληνισταί· οὐ γὰρ οἷόν τε αὐτοῖς οὐδεμιᾶ μηχανῇ ἀκριβῶς καταμαθεῖν τὴν τοῦ παρ' ἡμῖν ἀορίστου ἔμφασιν χρόνου· ἐντρεφόμενοι δὲ ἐκ παιδὸς τῇ λατινίδι φωνῇ, καθ' ἣν διὰ τὴν τοῦ ἀορίστου ἔλλειψιν πολλάκις ἤκει τοῖς συγγραφεῦσιν εἰς χρῆσιν ὁ ἐνεστῶς κατ' ἀπαρέμφατον, οὔτε τῆς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἔπεσι καὶ λόγοις αἰσθάνονται ἀκριβείας ἐπὶ τῶν τοιούτων, καὶ εἴ ποτε γραφῇ τι ἐξενεγκεῖν ἐπιχειρήσαιεν, θαυμαστῶς τοὺς χρόνους συγχέουσιν. Ἐν δὲ τῷ (στ. 21) « τῶν αἰεὶ ἡμαρτημένων » περιττὸν τὸ αἰεὶ· ἐκτὸς εἰ μὴ ἐθέλοις συνάπτειν αὐτὸ μᾶλλον πρὸς τὸ παρασκευάζων. Τὸ δὲ (στ. 24) « περιέπεσον » ῥηθείη ἂν κομψότερον περιέπιπτον εἰς ἐνδειξιν τοῦ ἐπὶ πολὺ τὸ τηνικαῦτα κατασχόντος τὴν πόλιν συμπτώματος. Ὁ δὲ φησι (σελ. 12, στ. 15) « ἦν ἐπὶ βλάβῃ τοῦ ποιητοῦ ἡγούμεθα ἀπολωλέναι, » οὐδαμῶς Ἑλληνικόν, καὶ πρὸς τούτοις ἀσαφές καὶ αἰνιγματῶδες· ἔσικε δὲ βούλεσθαι ὁ λόγος τῷ ἀγαθῷ Φρασικλεῖ, ὅτι ἡ ὑπὲρ Σωκράτους συντεθεῖσα τῷ ῥήτορι ἀπολογία, καίτοι ἀνάρμοστος ἔδοξε τῷ φιλοσόφῳ (ὅθεν οὐδ' ἠξίωσεν αὐτῇ χρῆσασθαι), εἰ περιεσώθη, εὐκλείαν ἂν περιεποίησε τῷ συγγραφεῖ· ὁ δὲ λατινικώτερον ἢ γερμανικώτερον ἐξήνεγκε τὸν λόγον κατὰ τὸ *ad detrimentum auctoris*. Ἕλληνες δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις οὐ χρῶνται τῇ λέξει· ποιεῖν μὲν γὰρ ἢ λέγειν τι ἐπὶ βλάβῃ τινὸς λέγομεν, τὸν σκοπὸν ἢ τὸ τέλος τοῦ ἔργου ἢ τοῦ λόγου ἐνδεικνύμενοι· οὐ μὲν δὲ καὶ, Ὁ δεῖνα ἀπέβαλε τὸ δεῖνα ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἢ τῇ ἑτέρᾳ τινὸς βλάβῃ· οὐ γὰρ τι πρὸς τι τέλος συμβέβηκεν αὐτῷ ποιήσασθαι τὴν ἀποβολήν· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τῇ φωνῇ ποιητοῦ ἀκύρως ἐχρήσατο, δέον εἰπεῖν συγγραφῆως ἢ ῥήτορος. Σελ. 13, στ. 1, τὸ ἐκείνοις περιττὸν· ἡ δὲ ῥῆσις εἶχεν ἂν οὕτως « τοῖς μὲν οὖν μὴ ταῦτά, » κ. τ. λ. Τὸ δὲ (στ. 8) « οὐ γὰρ ἀλλ' ἤδη μέλλω ὀπλισθῆναι » πάντῃ ξενικόν καὶ ἄηθες. Λέγεται δὲ ἐπὶ

τῶν τοιούτων τὸ ἀποδύεσθαι εἰς ἀγῶνα. Στ. δὲ 18, ἀντὶ « οἷα δὴ... πάντα », βέλτιον τὸ ἄ δὴ πάντα. Τὸ δὲ ἐπόμενον « τυραννεῦσαν » οὐχ οὕτω τοῖς λογογράφου σύνηθες. Ἄηθες δὲ πάντη καὶ τὸ ἐχόμενον (σελ. 14, στ. 3) « τὰς λαμπάδας τοῦ λόγου » λέγοιτο γὰρ ἂν τὸ λαμπρὸν ἢ μεγαλοπρεπὲς τοῦ λόγου. Στ. δὲ 6 αὐτόθι, ἕτερον χρονικὸν ἀμάρτημα, « πολλοῖς γὰρ τοι τῶν αὐτῷ συγχρόνων ἀμαρτάνουσιν (οὐκ ἤδη ἠμαρτηκόσι) συνεξημάρτανε Λυσίας ». Ὡσαύτως δὲ (στ. 19) τὸ « ἐτόλμα » κεῖται ἀντὶ τοῦ ἐτόλμησε · τοῦτον γὰρ τὸν χρόνον ἀπαιτεῖ τὸ ἠγούμενον ἐπιτιμῆσαι. Τὸ δὲ ἐν τῷ (σελ. 15, στ. 10) « νομίμῳ λόγῳ » ἐπίθετον οὐ πρὸς ἔπος. Ἔτι δὲ (αὐτ. στ. 12) τὸ « ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ θαυμάσαι ὦρα ἡμῖν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ εἰκότως » χωλαίνει παντελῶς · ὅθεν διορθωτέον οὕτως · « ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ θαυμάσαι ὦρα ἡμῖν οὐδ' ἀπλῶς, πολλοῦ γε καὶ δεῖ εἰκότως. » Ἄλλως γὰρ τὸ πολλοῦ δεῖ νοῦν οὐκ ἔχει. Ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ εὐκατηγόρητον εἶποις ἂν ὀρθότερον εὐκαταφρόνητον ἢ τι παραπλήσιον. Τὸ δὲ (στ. 28) κατεληλυθὼς τρεπτέον εἰς τὸ ἐπανελθῶν · οὐ γὰρ δήπου κατῆλθε Λυσίας · οὐδὲ γὰρ ἔφυγε τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐκὼν μετέσχε τῆς ἐς Θουρίους ἀποικίας. Σελ. δὲ 17, στ. 2, τὸ βαιὰ ἀλλότριον τοῦ πεζοῦ λόγου (ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἀποχρῆν σελ. 18, στ. 8 · χρῆναι γὰρ καὶ ἀποχρῆναι λέγομεν κατ' ἀπαρέμφατον, τὰ δὲ χρῆν καὶ ἀποχρῆν ποιητικά). Τὸ δὲ (αὐτ. στ. 24) « εἰρήνην ποιησάμενος τοῖς βαρβάροις » καθ' αὐτὸ μὲν οὐδὲν ἔχει τὸ πλημμελές, διὰ δὲ τὸ προηγούμενον αἰσχίστην ἄμεινον εἰ ἐγέγραπτο πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἵνα μὴ τις τυχὸν ὑπολάβῃ αἰσχίστην τοῖς βαρβάροις γεγονέναι τὴν εἰρήνην ἐκείνην.

Ταῦτά σοι, ὦ Ἀλέξανδρε, παρ' ἐμοῦ, ἦν περὶ τῶν βιβλίων ἔχω γνώμην καταμαθεῖν χρήζοντι. Ἐπαινῶ δὲ σε ταῖς τοιαύταις

ἐν τοῖς λόγοις λιπαρῶς προσκείμενον συζητήσεσιν · ἴσμεν γὰρ δῆπου ὅτι παρ' ὅλον τὸν βίον καὶ κατὰ τὰς τέχνας ἀπάσας τὰς μὲν μεγάλας ὑπεροχὰς τε καὶ διαφορὰς ἐν τοῖς κατορθουμένοις ἢ ἀμαρτανομένοις παντὸς ἔστιν ἀνδρὸς γινῶναι, τὰς δὲ μικρὰς καὶ ῥαδίως ἂν διαφυγούσας τὴν κρίσιν μόνων τῶν τεχνιτῶν τε καὶ φρονίμων. Οὐδέ γε παρέρχεσθαι τὴν τοιαύτην θεωρίαν προσήκει τοῖς Ἕλλησιν, ἄλλως τε προῖκα ἐφ' οἷς οὐ δίκαιον διαβαλλομένοις. Τάχα γὰρ ἂν τις αὐτοὺς ὑπολάβοι τῷ μὴ δύνασθαι βέλτιον γινώσκειν περὶ αὐτῶν μᾶλλον οὐ τῷ μεγαλοφρονεῖν αἰρεῖσθαι τὴν σιωπὴν. Τοιγάρτοι καθάπερ ἐκ παντὸς ἡμῖν τρόπου τὴν τῶν ἄλλοφύλων μιμητέον πολυμάθειαν καὶ πολυπειρίαν, οὕτως ἀνθεκτέον, ὅση δύναμις, τῶν πατρώων ἀγαθῶν, καὶ τῷ ἐντεῦθεν προσγιγνομένῳ εὐκλεεῖ μέγα φρονητέον, μακρὰ χαίρειν φράσαντας τοῖς πειρωμένοις ἀποστῆσαι τοῦ συγγράφειν Ἑλληνιστὶ, ὡς ἂν χρήματος ἀνηνύτου. Καίτοι γε ἄπερ ὑποτίθενται, λαμπρῶς οἷς ἐπιτηδεύουσιν ἀντιβαίνει. Ἐν οἷς γὰρ τοι πρωτεύειν οὐκ ἀπεικότως ἀγάλλονται, ἐν τούτοις Ἑλληνιστὶ ποιοῦνται τὰς ἐπιδείξεις · ὅπερ οὐκ ἂν διεπράξαντο, εἰ μὴ ἐτύγγανον ἀμφιλαφῶς ἐγγεγυμνασμένοι τῷ Ἑλληνιστὶ συγγράφειν, ἧ δὴ καὶ τοὺς θαυμαζομένους παρὰ τοῖς ξένοις πολλῷ παρήλασαν τῷ μέτρῳ. Οὐδέ γε χαλεπὸς τοῖς Ἕλλησιν ὁ ἀγὼν, καίτοι συχνὸν πόρρωθεν προφαίνων τὸν ἰδρωτὰ. Ἕλληνας δὲ ὅταν εἴπω, τοὺς γνησίας καὶ ἀκραιφνοῦς τετυχηκότας Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς λέγω · Μαργούνιον νόει μοι καὶ Κορυθαλέα καὶ Μαυροκορδαῖτον καὶ Μελέτιον, καὶ τὸν Καυσοκαλυβίτην Νεόφυτον καὶ Εὐγένιον καὶ Θεοτόκην καὶ Σέργιον καὶ Ματθαῖον καὶ τὸν Πάτριον Δανιὴλ καὶ τὸν Πάριον Ἀθανάσιον καὶ Ἰωάννην Οἰκονόμον καὶ Λάμπρον καὶ Κοραῆν καὶ τοὺς ἀνδρῶν τηλικούτων ἀξίους μαθητὰς τε καὶ μιμητὰς. Οὐ περὶ τῶν παρασῆμων

ἐκείνων ὁ λόγος ἡμῖν, ὅσοι κομιδῇ περὶ τὴν πάτριον φωνὴν χω-
λαίνοντες, οὐδὲ τῆς ὀθνείας δεόντως ἀπονάμενοι παιδείας (πῶς
γὰρ ἂν αὐτοῖς ἐξεγένετο τούτου τυχεῖν τῆς προσηκούσης πάντῃ
ἐστερημένοις παιδομαθείας;) τὰ κίβδηλα ἐκεῖνα καὶ παράμουςα
ἐξηρεύξαντο, οἷς τὸν λογιώτατον ἐν θεοῖς ὑμνούμενον σκαιότατον
πάμπαν καὶ ἀμουςότατον ἐναπέφηναν. Ἀποτετόλμηται γὰρ
τοῖς γενναίοις πάνθ', ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνατρέψαι καὶ καθελεῖν τὰ
καλῶς ῥηθέντα τοῖς παλαιοῖς. Οὕτω δὴ δὲ τὴν ἀλλόκοτον
ταύτην καὶ ἀσύμφυλον ἰδέαν ἠσπάσαντο τοῦ λόγου, ὥστε ἀναγ-
καῖον εἶναι μὴ μόνον διδάσκειν αὐτοὺς ὅσον χρηστὸν, ἀλλὰ
πολὺ πρότερον μεταπειῖσαι καὶ τῆς ἐξεως ἀποστῆσαι τῆς μοχθη-
ρᾶς, ἔργον παγγάλεπον, καὶ οὐ μόνον Ἡρακλέους τινὸς ἀλλὰ
καὶ Ἰολάου δεόμενον. Ἀλλὰ τούτοις μὲν ὁ σοφὸς συνεφάψεται
χρόνος, καὶ τὸ ἀπηχῆς τῆς κακογλώσσου ταύτης λαλιᾶς σιγήσει-
ται, καὶ τὰ καλὰ ἐς τέλος ἐκνικήσει καὶ τετιμῆσεται.

Σὺ δὲ, ὦ Ἀλέξανδρε, καθάπερ πολλάκις ὑπεθέμην, πρὸς τὰ
ἐνδοξα καὶ ἀρχαῖα τῶν παραδειγμάτων διατέλει ἀπευθύνων καὶ
ῥυθμίζων τὸν λόγον, καὶ οὕτως ἔχων γνώμης περὶ τῶν ἐν συγ-
γραφαῖς θεωρουμένων

..... μάτην Ἐπίκουρον ἔασον
Ποῦ τὸ κενὸν ζητεῖν, καὶ τίνες αἱ μονάδες.

Ἐν Βιέννῃ, 1831.

Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.